

Eerste nationale CAO voor de commerciële omroepen is een feit
AVBB vraagt Arbitragehof om vrijwaring Bronnenwet
De Vlijt vloert RSZ rond regularisering schijnzelfstandigen

BELGIE-BELGIQUE
PB
8900 IEPER I
3/8/36
afgiftekantoor Ieper

En verder:
*Désirée De Poot over haar switch van gerecht naar politiek;
UA-medewerker Hans Beyers over de opkomst van de online-kranten;
en Hedwig Zeedijk over de politieke druk op Italiaanse journalisten*

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

juni
2005

INHOUD

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Verslag VVJ-gespreksavond over journalisten en trauma's	4
AVBB vraagt Arbitragehof om vrijwaring Bronnenwet	4
Ombudsjan (VRT) mocht kritisch zijn	5
De Vlijt vloert RSZ rond schijnzelfstandigen	5
Koen Fasseur en AVBB vangen bot bij Hof van Cassatie	5
Minister Bourgeois lanceert Noord-Zuid-persprijs	5
Eerste nationale CAO voor de commerciële omroepen	6
Genootschap van Wetstraatredacteuren opgericht	7
Italiaanse journalisten zuchten onder Berlusconi	8-9
Online-kranten vooral bedreigend voor televisienieuws	10-11
Florence Aubenas en Hoessein Hanoun weer vrij	20
SCHEEF BEKEKEN	9
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Désirée De Poot switchte van gerecht naar politiek	12
SERVICE	
Journalisten gaan lopen	7
Wereldconferentie Onderzoeksjournalistiek	13
Nieuw erkende stagiairs en beroepsjournalisten in 2005	14-15
BOEKEN	16-17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Het spel van de voetballer	18
ONDER EMBARGO	19

*Kim Clijsters beantwoordt vragen van de pers na het tennistornooi van Roland Garros einde mei. Clijsters is dezer dagen alweer aan de slag in Wimbledon, waar de verwachtingen van fans én outsiders over haar resultaten hooggespannen zijn.
(Foto Vincent Kalut-Eric Lalmand/PhotoNews)*

De

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR

pol.deltour@journalist.be

Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX

Kim DUCHATEAU

Marleen SLUYDTS

Johan VAN CUTSEM

Luc VANHEERENTALS

Mark VLAEMINCK

Photo News

REDACTIESECRETARIAAT EN

ABONNEMENTEN

Résidence Palace

Blok C - Lokaal 2232

Wetstraat 155 - 1040 Brussel

Tel. 02/235.22.70

Fax 02/235.22.72

info@journalist.be

www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS

Zie adres hierboven

lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Media-Service

info@media-service.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV

Nijverheidslaan 5

8970 Poperinge

Tel. 057/33 67 21

Fax 057/33 40 18

LAKEIEN VAN DE WETSTRAAT?

Marc Van de Looverbosch

Wat bezielt minister van Buitenlandse Zaken Karel De Gucht eigenlijk om de collega's van Het Laatste Nieuws zo te schofferen als het over diplomatieke uitschuivers gaat? De betrokken journalist had toegezegd zelf lelijke woorden in de mond van De Gucht gelegd. Na enig gedraai om de waarheid heen, moest de minister dan toch toegeven dat Harry Potter 'on the record' was. De geluidsopnames hebben de plotse aanval van Alzheimer helpen genezen. Stijfburgerlijk durven we De Gucht niet noemen, integendeel, hij is vooral kleinburgerlijk als het om de pers gaat. Van een groot staatsman zouden we toch iets anders mogen verwachten. Als hij de media kan gebruiken om openlijk partijgenoten aan te vallen, dan horen we De Gucht niet. En het is niet de eerste keer dat hij de pers viseert. Denk aan het incident over de bekwaamheid van Congolese leiders. Toen moest Le Soir het ontgelden. Het Laatste Nieuws heeft dan ook heel terecht journalistieke geschiedenis geschreven door in een open brief De Gucht van repliek te dienen. Wie beweerde ook weer dat journalisten de lakeien van de Wetstraat zijn?

En wat bezielt een professor Lamine van de universiteit van Leuven om een geding aan te spannen tegen de wet op het zwijgrecht van journalisten. Jarenlang is België veroordeeld omdat er geen wetgeving bestond op het bronnengeheim. Nu worden we wereldwijd geprezen omdat journalisten eindelijk bescherming krijgen. Kamer en Senaat hebben er grondig over gediscussieerd en een tekst gemaakt die instemming kreeg ver over de partijgrenzen heen. Mogen we twijfelen aan de eerbare bedoelingen van de achtbare professor of is het hem alleen te doen om gelijk te krijgen in een staaltje van juridische haarkloverij waar niemand beter van wordt? De AVBB laat dit niet zomaar passeren en zal als betrokken partij de belangen verdedigen van de journalisten.

Wat bezielt de mediadirecties tot slot om zo lang te talmen met het afsluiten van nieuwe en degelijke collectieve arbeidsovereenkomsten? Gelukkig is het voor de eerste keer wel gelukt voor de commerciële audiovisuele media. Geen absolute hoogvlieger, maar wel een aanvaardbaar akkoord. Met meerdere elementen die zeker inspiratie kunnen geven voor de geschreven perssector, die sinds meerdere jaren in een beschamende sociale impasse zit. Maar daar zijn niet wij verantwoordelijk voor, u mag één keer raden wie dan wel.

Tot slot nog een welverdiende vakantie toegewenst aan iedereen. Als de zon niet altijd schijnt op de redactie, zoek ze dan maar elders op.

Foto: Johan Van Cutsem

JOURNALISTEN ZIJN OOK MAAR MENSEN...

Pol Deltour

... en dus zouden ze op de tragedies die ze beroepshalve tegenkomen het best ook als mens reageren, en niet louter als journalist. Alleen doet het gros van de journalisten dat niet, en laten ze zich van meet af aan helemaal opslokken door hun verhaal. Zo valt het niet te verwonderen dat velen achteraf in een zeer diepe put vallen waar ze tenaauwernood nog uitraken.

De waarschuwing komt van twee psychotherapeuten, en werd uitgevoerd toegelicht op de gespreksavond over 'Traumastress bij journalisten' die de VVJ op 30 mei organiseerde. Mark Brayne, een ex-BBC-correspondent, beheert momenteel het Dart Centre for Journalism and Trauma in Londen (www.dartcentre.org). "Mijn voornaamste raadgeving is dat journalisten zich steeds bewust moeten zijn van wat ze doen. Ze moeten behalve in tegelijk ook buiten hun verhaal staan. We hebben trouwens vastgesteld dat vrouwelijke verslaggevers meer posttraumatische stoornissen ontwikkelen dan mannen. Hoe dan ook is het vandaag totaal onaantvaardbaar om journalisten zonder enige training naar onveilige gebieden te sturen."

Volgens legermajoor Erik De Soir doen we er best aan de problematiek niet te pathologisch te benaderen. "Dit is geen ziektebeeld waar maar enkelen toe voorbestemd zijn, het is iets wat elk van ons kan overkomen – al was het maar omdat we in onze jeugd dingen zijn tegengekomen die door

een of andere actuele tragedie weer aan de oppervlakte komen." Het Belgische leger biedt sinds enige tijd gratis trainingen aan voor journalisten die naar crisisgebieden trekken, en daar is ook een module 'psychologische hulpverlening' bij.

De journalisten Marc Geenen (VTM) en Désirée De Poot (Gazet van Antwerpen) legden getuigenis af van het feit dat verslaggeving soms behoorlijk zwaar op het gemoed kan werken. Marc Geenen vermeldde zijn reportagewerk in Rwanda en Kosovo maar evengoed dat rond het sociaal conflict bij de Forges de Clabecq. Désirée De Poot verhaalde hoe zij moeilijke confrontaties met een wapen, een lijk en met de X-dossiers had verwerkt.

De opkomst voor de gespreksavond was matig – "een illustratie van het feit dat we de problematiek nog altijd collectief ontkennen", zei VVJ-voorzitter Marc Van de Looverbosch. Stefan Blommaert (VRT) vond het vooral spijtig dat geen enkele hoofdredacteur was komen opdagen en zich engageerde voor meer trainings- en debriefingsfaciliteiten. VVJ-bestuurslid Denise Van den Broeck zet zich de komende maanden hoe dan ook verder in rond de problematiek. Ze schrijft een brochure met getuigenissen en tips, en werkt aan een systeem van 'buddy-help' onder journalisten.

De VVJ-gespreksavond over 'Journalisten en trauma's' leerde dat alle journalisten vatbaar zijn voor posttraumatische stressstoornissen. Vlnr: Mark Brayne, Erik De Soir, Marc Geenen, Désirée De Poot. (Foto Johan Van Cutsem)

AVBB VRAAGT ARBITRAGEHOF VRIJWARING BRONNENWET

De AVBB komt als derde partij tussenbeide in de procedure die de Leuvense rechtendocent Luc Lamine bij het Arbitragehof heeft ingeleid tot vernietiging van de wet tot bescherming van de journalistieke bronnen. Lamine (niet te verwarren met de gelijknamige Antwerpse politiecommissaris) vindt dat de Bronnenwet strijdig is met zijn mensenrechten.

Volgens de KUL-professor, die tevens actief militant is van het Vlaams Belang, moet het toepassingsgebied van de bronnenbescherming ook uitgebreid worden tot journalisten die niet vergoed worden voor hun werk. Tegelijk, en een beetje paradoxaal, vindt Lamine dat de bronnenbescherming op zich te ver gaat.

In zijn verzoekschrift verwijst hij naar anonieme getuigenissen

van een paar Leuvense collega's van hem in De Standaard en De Morgen. Die hadden Lamine onder vuur genomen naar aanleiding van zijn VB-kandidatuur voor de gemeenteraadsverkiezingen in Rotselaar in 2000. De professor diende klacht in tegen onbekenden voor laster, en vreest nu dat zijn kans op slagen in die procedure door de Bronnenwet van 7 april 2005 wordt gehypotheceerd.

Voor het Arbitragehof komt het aan het ministerie van Justitie toe de Bronnenwet zoals unaniem goedgekeurd door Kamer en Senaat te verdedigen. De AVBB wordt als tussenkomen partij vertegenwoordigd door advocaat Herman Croux van het kantoor Marx, Van Ranst & Partners. (PD)

OMBUDSJAN (VRT) HAALT SLAG THUIS IN 'VENSTERPROCES'

Pol Deltour

"Journalisten moeten weliswaar objectiviteit nastreven, maar dit streven mag hun kritische ingesteldheid niet beletten, zeker niet in een consumentenprogramma. De pers mag en moet misstanden aanklagen en mag consumenten die zich tekort gedaan voelen, een podium verschaffen."

Het zijn niet wij die het zeggen, maar het hof van beroep van Gent in een arrest van 6 juni 2005. Het hof had te oordelen over een verregaande vordering van de firma Engels, een fabrikant van ramen en deuren uit Lokeren, tegen de VRT. Eind 2001 wijdde het consumentenprogramma Ombudsjan een reportage aan de kwalijke gewoonte van Engels om zijn klanten onvoorwaardelijk een 'vasthechtingsattest' te laten tekenen. Dat wil zeggen: klanten dienden te tekenen dat alle bestelde vensters en deuren "tot algehele voldoening werden vastgehecht" nog voor ze goed en wel uit de bestelwagen waren gehaald. Daar moesten wel brokken van komen, en samen met Test-Aankoop trokken Jan Van Rompaey en Erik Wijnen zich het lot van de gedupeerden aan.

Engels had via een kortgeding op eenzijdig verzoekschrift nog geprobeerd de uitzending van 29 november 2001 te verbieden, maar was daar in extremis niet in gelukt. In het programma zelf kreeg de firma overigens uitgebreid de kans zijn standpunt te vertolken. Toch vuurde het bedrijf na afloop een spervuur van eisen op de VRT en Test-Aankoop af: absoluut verbod om het nog eens over Engels te hebben, formeel bevel om in een volgende Ombudsjan een tekst voor te lezen zonder enige commentaar daarbij, en een

schadevergoeding van 260.000 euro daarbovenop.

Het Gentse hof van beroep heeft al die vorderingen naast zich neergelegd. In een uitvoerig betoog erkennen de raadsheren het recht van een consumentenprogramma (en a fortiori een consumentenorganisatie) om kritisch te staan tegenover aberrante handelspraktijken. De pers moet er wel over waken dat ook de aangeklaagde aan het woord komt, maar aan die regel was in het geval-Engels zeker voldaan. Ook het slapstick-filmpje over het bedrijf dat Ombudsjan had getoond vond het hof van beroep kunnen. "Satire is gebruikelijk in consumentenprogramma's, en in casu was ze niet onnodig grievend of kwetsend."

Het resultaat is dat zowel de VRT als Test-Aankoop over de hele lijn vrijuit gaat. Eind 2003 was de rechtbank van eerste aanleg van Dendermonde overigens al tot dezelfde conclusie gekomen. Diezelfde rechtbank had Jan Van Rompaey en Erik Wijnen al persoonlijk uit de wind gezet als 'aangestelden' van de VRT; voor het hof van beroep waren beiden niet meer gedagvaard.

Opmerkelijk is nog dat het Gentse hof van beroep herhaaldelijk inspiratie put uit uitspraken van de Raad voor de Journalistiek (en de oude Raad voor Deontologie) over journalistieke beroepsethiek en het principe van 'hoor en wederhoor' in het bijzonder. VRT-eindredacteur Erik Wijnen is alleszins tevreden met het arrest. "Ook het bedrijfsleven moet maar eens leren verantwoording af te leggen voor wantoestanden die in haar werkingssfeer bestaan", aldus Wijnen.

RSZ - DE VLIJT: 0 - 1

De arbeidsrechtbank van Antwerpen heeft de NV De Vlijt, uitgever van Gazet van Antwerpen, op 30 mei jl. gelijk gegeven in haar geschil met de RSZ over 38 schijnzelfstandige journalisten. De RSZ eiste dat De Vlijt alsnog sociale bijdragen betaalde voor de freelancers in het stelsel van de werknemers. Volgens de RSZ waren de 38 in de praktijk overduidelijk als ondergeschikte arbeidskrachten ingezet. Maar de Antwerpse arbeidsrechtbank verwijst naar recente cassatierechtspraak om de RSZ van haar vordering af te wijzen. Volgens een arrest van het Hof van Cassatie van eind 2002 bepaalt de benaming van het contract in verregaande mate of er sprake is van een zelfstandige samenwerking dan wel schijnzelfstandigheid en dus een arbeidsovereenkomst. De RSZ gaat mogelijk in hoger beroep. (PD)

CASSATIE BEVESTIGT VEROORDELING KOEN FASSEUR

Koen Fasseur, de freelance fotograaf die medio 2003 zijn voertuig even achterliet op een pechstrook teneinde zich van een dringende opdracht voor Het Nieuwsblad te kunnen kwijten, heeft bot gevangen bij het Hof van Cassatie. Zowel de Antwerpse correctionele rechtbank als het hof van beroep veroordeelde de fotojournalist eerder voor onrechtmatig parkeren op de openbare weg. Ook het Hof van Cassatie oordeelt nu dat "het feit dat een beroepsjournalist in het bezit is van identificatiedocumenten en -kentekens hem geen strafrechtelijke immuniteit verleent voor het plegen van verkeersinbreuken". Het Hof vernietigde op 17 mei jl. niettemin de straf die aan Koen Fasseur was opgelegd, want daar zat ook een tijdelijk rijverbod bij en zulk een straf is voor onrechtmatig parkeren niet mogelijk. Zo dient in extremis toch nog een ander beroepshof de zaak opnieuw te bekijken. (PD)

MINISTER BOURGEOIS LANCEERT NOORD-ZUID PERSPRIJS

Vlaams minister van Ontwikkelingssamenwerking én Media Geert Bourgeois heeft op 12 juni de Vlaamse Noord-Zuid Persprijs gelanceerd – een uitloper van de tsunami-mediagolf rond de jaarwisseling. Alle artikelen die betrekking hebben op de Noord-Zuid-verhoudingen en gepubliceerd zijn in de algemene informatiemedia komen in aanmerking. Insturen kan tot 20 september bij Frederik Matthijs van de administratie Buitenlands Beleid, Boudewijnlaan 30 in 1000 Brussel. Alle info bij Ben Weys op tel. 02/552.70.08 of via persdienst.bourgeois@vlaanderen.be.

EERSTE CAO VOOR DE COMMERCIELE AV MEDIASECTOR

Lode Verschingel
Vakbondssecretaris Media LBC-NVK (ACV)

Eindelijk! Er zijn, via CAO, basisafspraken gemaakt rond de loon- en arbeidsvoorwaarden van de werknemers in de commerciële audiovisuele mediasector. Deze afspraken gelden zowel voor de radio- en TV-bedrijven als voor de productiehuisen en facilitaire bedrijven. Niet dus voor de VRT. Maar wel voor de productiehuisen en facilitaire bedrijven die al of niet exclusief voor de VRT werken. Als daar zijn: Woestijnvis, deMensen, VideoHouse...

(Foto Raphaël Demaret/PhotoNews)

Er moeten op ondernemingsvlak duidelijke afspraken worden gemaakt tussen de werknemers en hun directie. Daartoe wordt best een syndicale delegatie opgericht, die in de bedrijven een bedrijfsCAO kan afsluiten. Vooraleer we de essentie van de nationale cao overlopen, focussen we op de bepalingen die specifiek voor journalisten van belang zijn.

Er is 22 euro opslag voorzien voor de bedrijven die deze loonsverhoging niet hebben doorgevoerd in de periode 2003-2004. Die verhoging was voorzien voor de persbedrijven die onder het PC 218 (ANPK) vallen, maar net toen vertrok de radio- en televisiesector uit dit paritair comité naar het huidig paritair comité 227. De toen gemiste verhoging moet nu dus alsnog betaald worden. Dit verklaart ten dele de uitzonderlijk hoge koopkrachtverhoging van 57 euro

per maand in deze tijden van beperkte loon- en andere marges.

De overeengekomen flexibiliteitstoelagen – nacht, zon- en feestdag – zijn niet toepasselijk op de kaderleden. Is een journalist kaderlid? Wat ons betreft niet. Toch zijn een aantal directies een andere mening toegedaan, en dan durven rechtbanken ons wel eens in het ongelijk te stellen. Hoe dan ook, waar dit niet gebeurde of waar er geen sociale verkiezingen zijn geweest, moeten de toeslagen ook aan journalisten worden betaald.

Het 'kaderargument' wordt bovendien nogal eens gehanteerd om geen overuren te betalen. Ten onrechte. De overurenwetgeving geldt evengoed voor kaderleden als voor arbeiders en bedienden. Wel is het zo dat die wetgeving slechts ten dele geldt voor "vertrouwenspersoneel". Een begrip dat zo onduidelijk is als de geluidsnormen voor de Zaventense luchthaven.

Maar nogmaals, als een journalist het kaderstatuut niet is toegedicht is er niets aan de hand. Deze CAO lost het probleem trouwens helemaal op door te voorzien in verplichte arbeidstijdregistratie. Dat kan ofwel elektronisch, ofwel via een pragmatisch maar betrouwbaar systeem dat op ondernemingsvlak wordt afgesproken. Wat zeker zal nodig zijn als je niet op de redactie of een andere vaste stek werkt. Er is namelijk eveneens bepaald dat je betaald wordt als je langer onderweg bent naar een locatie. De supplementaire verplaatsingstijd wordt dan uitbetaald, zij het niet meegerekend voor je 38 urenweek. Een premie, zeg maar.

Tenslotte voorziet het akkoord ook in de mogelijkheid om flexibel te werken. Bedoeld wordt meer dan de klassieke 8 uur op dagbasis of 38 uur op weekbasis. Maar daarvoor moet eerst op ondernemingsvlak een bedrijfsCAO worden afgesloten met de nodige garanties, limieten en compensaties. Zo stelt het nationaal akkoord dat alle inspanningen moeten worden gedaan om de 4-dagenweek in te voeren als er 9 uur of langer per dag wordt gewerkt.

Het opstellen van een functieclassificatie en bijhorend barema is vorig jaar ook al opgestart. Het is de bedoeling dit tijdens het volgend werkjaar af te ronden. Dan zijn de basisafspraken voor de sector compleet.

HET AKKOORD IN VOGELVLUCHT

LOONSVERHOOGING: 57 €

- 22 € tenzij in 2003-04 betaald
- 10 € op 1 juli 2005 ten laatste
- 25 € op 1 januari 2006 ten laatste

TOESLAGEN VOOR FLEXIBILITEIT

- nacht: minimaal 50 pct.
- zondag en feestdagen: minimaal 10 pct.
- betaling van de bijkomende verplaatsingstijd naar een locatie

ARBEIDSORGANISATIE

- Registratie van de arbeidstijd is noodzakelijk
- Flexibiliteit kan enkel voor zover er een bedrijfs-CAO is onderhandeld: concreet gaat het vooral over dagshifts langer dan 9 uur, langer werken dan 38 uur per week, zondagarbeid en nachtarbeid (van 20u tot 6u)
- Uurroosters zijn minstens 7 dagen op voorhand beschikbaar
- De vierdagenweek wordt bij flexibiliteit maximaal nagestreefd

TIJDSKREDIET

- individueel recht op 5 jaar tijdskrediet
- recht vanaf 50 jaar
- opleiding voor herintreders na opname van tijdskrediet

BRUGPENSIOEN

- 58 jaar voor voltijdse werknemers en 56 jaar voor deeltijdse
- voor een periode van 3 jaar: 2005-2007

SYNDICALE DELEGATIE

- vanaf 10 werknemers recht op een syndicale delegatie met 2 delegees
- voor bedienden en kaderleden
- na verkiezing of overleg onder de werknemers voorgedragen door de vakbonden

Meer info: www.lbc-nvk.be

WETSTRAATJOURNALISTEN RICHTEN GENOOTSCHAP OP

Mark Deweerdt

Op woensdag 25 mei is in de Europazaal van de Kamer van Volksvertegenwoordigers het Genootschap van Wetstraatjournalisten opgericht, een verre afstammeling van de (unitaire) Vereniging van Politieke Journalisten die in 1979 op de communautaire klippen is gelopen. Van de 85 uitgenodigde journalisten hebben er 73 te kennen gegeven bij het Genootschap te willen aansluiten. Het bestuur werd voor een jaar toevertrouwd aan Mark Deweerdt, Linda De Win, Steven Samyn en Marc Van de Looverbosch, die het initiatief hebben genomen.

Het Genootschap wil een plaats zijn waar beroepsjournalisten die op een nationale redactie werken en verslag uitbrengen over en/of commentaar geven bij de ontwikkelingen op het Vlaamse, het federale en het Europese beleidsniveau, elkaar buiten hun professionele bezigheden in een ongedwongen sfeer kunnen ontmoeten. Die forumfunctie krijgt gestalte in de vorm van een voorjaars- en een

najaarsreünie met spijs en drank, en een politicus als gast (-spreker).

Voorts wil het Genootschap elk jaar in oktober de politicus/politica verkiezen die, naar het oordeel van zijn leden, op een markante wijze zijn/haar stempel heeft gedrukt op het vorige parlementaire jaar. Het is de bedoeling de eerste 'trofee' na het zomerreces toe te kennen en tegelijk enkele andere politici te 'bekronen' die zich op een of andere manier hebben onderscheiden.

Ten slotte wil het Genootschap, mocht dat nodig zijn, de belangen van de Wetstraatjournalisten verdedigen, zonder in de plaats te treden van de syndici en de VVJ.

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee de initiatiefnemers getracht hebben een lijst van de 'Wetstraatjournalisten' op te stellen, is het mogelijk dat zij toch collega's over het hoofd hebben gezien. Wie meent in aanmerking te komen voor (gratis) lidmaatschap van het Genootschap, kan een mailtje sturen naar mark.deweerdt@tijd.be.

Journalisten gaan lopen

Alle journalisten, cameramensen, geluidstechnici, layouters, reclameverkopers, kortom iedereen die verbonden is aan een persmedium, wordt hartelijk uitgenodigd op het Belgisch Kampioenschap Afstandslopen voor de Pers. Op 25 juni kunt u zich in Tervuren/Moorsel met elkaar meten over een afstand van 12 kilometer.

In alle drie de categorieën (beroepsjournalisten, persmedewerkers, dames) zijn er leuke prijzen te winnen. Bovendien is het een prima gelegenheid om eens met collega's kennis te maken. In 2004 hadden we een recordopkomst van 26 deelnemers, dit jaar mikken we resoluut op meer dan 30 enthousiastelingen.

Voorinschrijven kan tot 20 juni door 4 euro te storten op rekeningnummer KBC 422-2194709-49 van Jogging Moorsel met vermelding van naam, geboortedatum, perskampioenschap, werkgever en categorie. U kan ook ter plaatse inschrijven voor 5 euro tot

16u00. De wedstrijd vangt aan om 16u35, de prijsuitreiking is om 18u00.

Alle informatie op

<http://users.pandora.be/jean-pierre.verdeyen1>

of bij guy.muesen@tijd.be.

Op de foto herkent u ondermeer Peter Verlinden (VRT), Kim De Rijck (De Standaard), Gunter Willekens (Het Belang van Limburg) en Peter Luysterborg (Het Laatste Nieuws).

Enkele reacties na de vorige editie: "Een leuke organisatie, chapeau! Zeker tot volgend jaar."

(Emanuel Vanderjeugd, winnaar bij de beroepsjournalisten)

"Hartelijk dank voor de puik organisatie!" (Maarten Rabaey, De Morgen)

"Zoals gewoonlijk was het zeer goed gedaan. Het perskampioenschap wordt steeds meer een succes." (Michel Lauwers, L'Echo)

"Mooi parcours, zwaar maar afwisselend, goed aangeduid ... En een leuke attentie bij de aankomst." (Frederik Dierickx, VTM)

ITALIAANSE JOURNALISTEN ZUCHTEN ONDER POLITIEKE DRUK

Hedwig Zeedijk vanuit Rome

Bij de recente uitreiking van de prestigieuze journalistenprijs Saint-Vincent in Italië had president Ciampi een opmerkelijke boodschap. "Het is waarschijnlijk mijn enige echte boodschap aan het land in de zeven jaar van mijn presidentschap. Journalisten, 'schiena dritta', houdt de rug recht !"

Het is een geuzenaam geworden voor een honderdtal journalisten van de RAI, die de kwaliteit van de publieke omroep willen verbeteren en zich verenigd hebben onder de naam 'Schienadritta'. Met de slogan 'Nooit meer! Een andere RAI is mogelijk', hebben de journalisten het debat geopend over de kwaliteit van de programma's.

Broodnodig, want de kwaliteit van de RAI is zichtbaar tanende. Belangrijke oorzaak is het bestuur. Bijna een jaar geleden trad de centrumlinkse voorzitter van de vijfkoppige Raad van Bestuur af, omdat haar minderheidsstembestuur tegenover de vier centrumrechtse bestuursleden een farce bleek. De vier bestuursleden zo een jaar lang de publieke omroep.

Ondertussen werd de nieuwe mediawet aangenomen en werd onlangs het nieuwe bestuur aangesteld. Politiek geïnspireerder dan ooit koos de Kamercommissie voor de RAI zeven leden, zodat de zeven belangrijkste politieke partijen nu vertegenwoordigd zijn. Het is aan de aandeelhouder, het ministerie van Financiën, om de voorzitter aan te wijzen (met goedkeuring van de commissie) en aan de regering om de directeur-generaal (de belangrijkste baas) naar voren te schuiven. Maar daarover worden de politici het maar niet eens, zodat de RAI al weken stuurloos is.

Ondertussen schreeuwen de journalisten om behoorlijk bestuur en blijft de kritiek niet uit. Zo laat de RAI voor het eerst in de geschiedenis het wereldkampioenschap voetbal over aan de abonnee tv 'SKY' van Rupert Murdoch. Na zware protesten en een staking op 4 juni, beloofde de RAI de belangrijkste twintig wedstrijden en die van de 'Azurri' wel uit te zenden, maar waarschijnlijk gebeurt dat via de digitale tv.

Wat is er nog meer aan de hand? De populairste quizmaster Paolo Bonolis keert terug naar concurrent Mediaset. Het bestuur van de RAI heeft hem nooit willen ontvangen om over nieuwe programma's te praten. Ook de onderhandelingen met Adriano Celentano (altijd goed voor hoge kijkcijfers) verlopen uiterst stroef. Beide personen zijn niet graag gezien door de centrumrechtse partijen.

De directeur-generaal moest zich begin juni zelfs voor de rechtbank verdedigen tegenover de aanklacht dat de openbare omroep het verzuimde voldoende en gebalanceerde informatie te verstrekken over het referendum over kunstmatige bevruchting. Het 'nieuws' van zijn getuigenis werd door de RAI zelf pas 's avonds laat gebracht middels een verklaring van het bestuur.

Berlusconi

En er is nog meer waar journalisten zich druk om maken. Het aftreden van de regering Berlusconi werd zowaar niét recht-

streeks uitgezonden. Een reclamespot van de protestanten wordt in eerste instantie geweigerd, vanwege de religieuze inhoud, terwijl die van de katholieken wel wordt toegelaten. Wat minder aandacht krijgt, maar minstens even erg is, is het feit dat steeds vaker een cameraploeg gestuurd wordt om een statement van een politicus op te nemen. Een journalist om vragen te stellen wordt in veel gevallen overbodig gevonden.

Geïnvesteerd in nieuwe technologie wordt er niet of nauwelijks, terwijl maar liefst 70 procent van de winst van vorig jaar (zo'n 80 miljoen euro) in de kas van het ministerie van Financiën verdween.

Anderzijds lijkt het niet op te kunnen bij de RAI: De journaaldirecteuren van het eerste en tweede net worden het niet eens over twee gezamenlijke correspondenten in Engeland en sturen er dus meteen maar vier, onder wie een ex-politicus van Forza Italia. Een delegatie van maar liefst elf personen van RAI International (in handen van de rechtsconservatieve Alleanza Nazionale) vertrekt voor tien dagen op missie naar Canada. Geschatte kosten: een half miljoen euro.

Omdat bovendien de onderhandelingen voor een nieuwe collectieve journalistenconventie stroef verlopen, wordt er gestaakt, ook bij de RAI. Zeven dagen lang maar liefst, hoewel niet opeenvolgend. De eerste stakingsdag was op 4 juni, tijdens de WK-kwalificatiewedstrijd tegen Noorwegen, die daarom zonder commentaar werd uitgezonden en een direct protest was tegen de afwezigheid van de RAI bij de WK-onderhandelingen. De tweede stakingsdag is op maandag 20 juni.

Toch steken de journalisten ook de hand in eigen boezem. Zo zegt Riccardo Chartroux van Schienadritta: "De oproep de rug recht te houden is vooral aan onszelf gericht, want als er geen onderzoeksjournalistiek meer wordt gepleegd, als er geen vragen meer gesteld worden en als er een irrealiteit werkelijkheid getoond wordt, ligt dat ook aan onszelf."

"Wel een beetje laat", zucht ex-anchorman van de RAI Michele Santoro, "maar het belangrijkste is dat ze de rug recht houden, tijdens iedere regering, ook als die van een andere politieke kleur is." Santoro herinnert zich het jaar 2002 als de dag van gisteren. In april van dat jaar beschuldigde premier Berlusconi hem, Enzo Biagi en de komediant Luttazzi ervan 'crimineel' gebruik te maken van de publieke omroep. Bij de najaarsprogrammering kwamen de drie niet meer terug. De boodschap van Ciampi aan het parlement was een duidelijk boodschap tegen dit soort censuur.

Michele Santoro (ex-RAI):
'Ook Murdoch moet onderhandelen met de Italiaanse premier.'

Michele Santoro (54) was sindsdien werkloos, maar werd niet ontslagen en daagde zijn werkgever voor de rechter. Volgens zijn contract – hij is 'directeur' – moet hij informatieve programma's maken op prime time. "In januari van dit jaar besloot de rechtbank dat de RAI inderdaad mijn contract moet respecteren, nadat eerdere pogingen tot schikking mislukten. Zo bood de RAI mij een dagelijkse rubriek aan na middernacht of op zaterdagmiddag. Daar kon ik natuurlijk niet mee akkoord gaan. Alhoewel, ik weet zeker dat ik zelfs op die tijdstippen hoge kijkcijfers zou scoren", lacht een zelfverzekerde Santoro.

maar voor de anchorman was geen plek meer. "Een alternatief voor een tv-journalist is er niet in dit land. Mediaset is van Berlusconi, La7 is van Telecom, waar het bedrijf van Berlusconi aandeelhouder van is en wiens baas door de premier wordt aangesteld, en bij de satellietzenders van Murdoch sluit je iedereen uit die geen ontvanger heeft. Bovendien moet ook Murdoch onderhandelen met de premier."

De enige plaats waar hij de strijd tegen Berlusconi en voor persvrijheid kon voortzetten, was volgens Santoro de politiek. Via de sociaal democraten kreeg hij een plaats in het Europees parlement, waar hij zich bezighoudt met persvrijheid. "We zijn nu bezig een miljoen handtekeningen te verzamelen in drie verschillende EU-landen – zoals de nieuwe grondwet toestaat – om een volksreferendum af te dwingen over pluralisme en belangenverstrengeling. Natuurlijk voel ik me soms wel schuldig over mijn politieke carrière, want zodra ik terug kan naar de RAI ben ik weg uit Brussel. Maar mijn kiezers weten dat en steunen die beslissing."

Referendum

Maar Santoro is geen man om werkloos toe te kijken. Zijn redactie werd her en der verspreid binnen de staatsomroep,

s c h e e f b e k e k e n

"Journalisten zijn andere mensen dan vroeger. Een andere sociaal-culturele laag heeft zijn intrek genomen in de redacties. Journalisten zijn nu beter geschoold. Het vak is niet alleen vervrouwelijkt, maar ook verburgerlijkt. Ik gun iedereen het recht op een doorzonwoning en een Opel Vectra voor de deur, zelfs journalisten, maar ik heb het gevoel dat de huidige generatie journalisten, zeker in vergelijking met die van de jaren zeventig, wel heel erg braaf is."

Theo Bouwman, bestuursvoorzitter van het Nederlandse krantenconcern PCM (De Volkskrant, NRC Handelsblad...), in Knack van 1 juni 2005

"Het probleem is dat onderzoeksjournalistiek tot het DNA van elke deelredactie zou moeten behoren, het zou in de genen van iedere journalist moeten zitten. En als een journalist echt iets op het spoor is, stel je hem drie maanden vrij. Wat je vooral niet moet doen, is iemand zes jaar vrijstellen om onderzoeksjournalistiek te bedrijven. Want als hij één mooie scoop heeft gehad en daarna een hele tijd niets meer, gaat hij dingen doen waar je spijt van krijgt. Dan dreig je als krant je geloofwaardigheid te verliezen, en dat is toch de kurk waarop je drijft."

I(bi)dem

"Het is belangrijk dat je als bedrijf opvalt in de stapel persberichten die de redactie dagelijks bereikt. Je persbericht mag niet verdrinken in de massa. De dagelijkse strijd die een redactie voert met deze informatiestroom, heeft voor een bedrijf ook een voordeel. Is er slecht nieuws te melden, kan je je gemakkelijk verbergen in de massa."

Uit 'Communicatietips voor bedrijven', in Job@ van 11 juni 2005

"Gedaan met brave filmpjes over prins Filip. (...) Elke zondag werd er na de klok van zes in de handen geklapt op het paleis. Het was weer tijd voor Royalty, waarin Albert en de zijnen hun nummertje mochten opvoeren. Dat is geschiedenis. De tijd dat we op onze knieën zakten en de ring kusten, die is voorbij."

VTM-hoofdredacteur Pol Van Den Driessche in Het Nieuwsblad van 11 juni 2005

"Ik heb nooit de glorie en de erkenning gezocht. Ik fietste niet voor de roem. Ik heb de media niet opgezocht. Zij kwamen naar mij toe. Nog steeds, trouwens. De media zijn de jongste jaren minder betrouwbaar geworden. Ze schrijven en zeggen soms maar raak. Dat is de schuld van de commercie en de concurrentie. Het is weer hetzelfde: voor het geld laat men heilige principes vallen."

Eddy Merckx (n.a.v. zijn zestigste verjaardag) in De Standaard van 11/05/05

"Ik erger mij inderdaad soms over zaken die in De Standaard staan en ik ben het daar niet altijd mee eens. Maar een vrije en

onafhankelijke pers is en blijft nog altijd de beste garantie voor een democratische samenleving. Een pers die schrijft in het belang van de eigenaars, is niet alleen zeer gevaarlijk voor de democratie, maar is zelfs bedrijfseconomisch geen goede keuze."

Thomas Leysen, topman VumMedia, in het VBO-tijdschrift Forward van juni 2005

"Ik ben een workaholic. Ik werk tot ik erbij neerval. Letterlijk. De dokter heeft me al één keer rust moeten voorschrijven. Ik was op, kon niks meer. Alleen maar slapen, vier dagen aan een stuk. Het kost me waarschijnlijk een paar jaar van mijn leven, maar ik kan het niet kalmer aan doen."

Stef Wauters, hoofdredacteur VTM-Nieuws, in P-magazine van 14 juni 2005

"Er zijn maar twee grote nieuwszenders in Vlaanderen. Elkaar niet respecteren, is de grootste fout die je kan maken. Als marktleider is het rap gebeurd dat je niet meer naar de sterke punten van de concurrentie, noch naar je eigen zwakke punten kijkt. Het is de wet van de remmende voorsprong: denken dat je de beste blijft omdat je de beste bent. Je moet beseffen dat je enkel de beste kan blijven als je elke dag je stinkende best doet om het beste programma te maken."

I(bi)dem

"Ik kijk zelden of nooit naar mezelf op tv. 'Het Journaal' gaat ook live, hé. Vroeger bekeek ik een uitzending weleens opnieuw, om te zien wat ik goed of fout deed, maar daar begin je na vijftien jaar niet meer aan. Of je moet wel heel onzeker of ijdel zijn."

Sigrid Spruyt (TV 1/Het Journaal) in Humo van 24 mei 2005

"Persfotografie is niet echt rustgevend, maar wel heel bevredigend. Je probeert mooie dingen te maken, en die worden dan op honderduizend exemplaren getoond aan de mensen. Straf eigenlijk hé? Ik heb soms echt een podiumgevoel."

Fotajournalist Marco Mertens in De Standaard van 25 mei 2005

"We hebben eigenlijk tien jaar televisie moeten maken met één hand op de rug gebonden. Gezien de beperkte middelen hebben we niet altijd kunnen doen wat we graag hadden gedaan. Toch hebben we ervan gemaakt wat we konden maken. In die zin ben ik eigenlijk wel tevreden over die tien jaar én over het feit dat we nog altijd bestaan."

Dirk De Weert, hoofdredacteur Ring-TV, in de RandKrant van juni 2005

"Ik denk dat een uitschakeling voor het WK voetbal een grotere catastrofe is voor RTL dan voor mij."

Dezelfde Anthuenis in een antwoord op de vraag van een RTL-journalist op 6 juni 2005

ONLINE-KRANT VERDRINGT VOORAL TELEVISIENIEUWS

Hans Beyers - Universiteit Antwerpen (UA)

Online-krantenlezers lijken wel verslaafd aan nieuws. En dat gaat vooral ten koste van het televisiekijken. Ziedaar enkele bevindingen uit recent wetenschappelijk onderzoek van de Universiteit Antwerpen.

Begin dit jaar voerde het departement Communicatiewetenschappen van de Universiteit Antwerpen (UA) een webenquête uit om te peilen naar de percepties, opinies en attitudes van internetgebruikers ten aanzien van online-kranten. Het databestand leverde 1.074 bruikbare respondenten op, waarvan 81,9 procent zei wel eens een online-krant te lezen. Ter vergelijking: Insites stelt in juni 2005 dat 87 procent van de Belgische internetpopulatie recent het internet gebruikte voor nieuws en actualiteit.

Met wisselend succes zijn sinds het midden van de jaren '90 over de hele wereld duizenden kranten gestart met online-versies. Na een experimentele fase 'boomde' het internet in 1999, maar al gauw barstte de dotcom-bubble en bleek dat er eerder sprake was van een dotbom. Momenteel lijkt het herstel ingezet. NRC Handelsblad rapporteerde enkele weken geleden nog dat wereldwijd meer dan 5.000 kranten een website hebben, waarvan bijna één derde in de Verenigde Staten.

In Vlaanderen vierde de online-krant dit jaar haar tienjarig bestaan: op 23 februari 1995 kwam De Tijd (toen nog 'de FET') immers als eerste Vlaamse krant met een website op de proppen. Inmiddels is er heel wat veranderd en beschikken bijna alle nationaal verspreide dagbladen over een online-versie. Twee uitzonderingen worden gevormd door De Nieuwe Gazet (dat in september 2003 het Antwerpse kopblad van Het Laatste Nieuws werd) en Espresso, dat in januari 2005 gelanceerd werd door De Standaard en geen content-site heeft.

Wie de Metriweb-cijfers van het CIM een beetje volgt, weet dat De Standaard Online en Het Laatste Nieuws, dat pas in de zomer van 2003 begon met een content-site, de laatste weken strijd leveren om de titel van meest bezochte krantenwebsite van Vlaanderen. Ook de webstek van Het Nieuwsblad heeft op korte tijd een enorme boost gekend, waarschijnlijk vooral dankzij de recente uitbreiding van het informatie- en dienstenaanbod (onder andere RSS-feeds en WebTV). Daar dient wel aan toegevoegd dat het cijfer voor Het Nieuwsblad ook de bezoekers van De Gentenaar en Het Volk omvat (omwille van dezelfde visueel bij de drie sites plaatste CIM een gemeenschappelijke tag). De taartgrafiek hieronder maakt duidelijk dat De Standaard Online voor onze respondenten de onbetwiste nummer één is met een derde van de stemmen.

Trendy

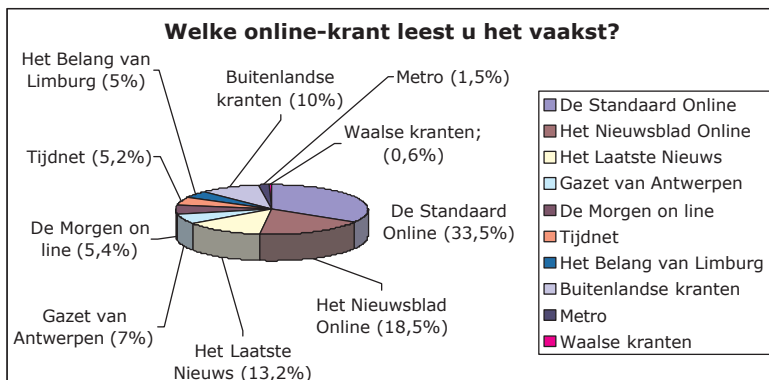
Televisie, gedrukte kranten en internet zijn de drie belangrijkste nieuwsmedia voor onze totale responsgroep. Dit is enigszins verrassend omdat de drie traditionele media (televisie, papieren krant en radio) over het algemeen tevens beschouwd worden als de drie dominante informatiemedia. Online-kranten bezetten de 5de plaats op deze ranking. Voor 7 procent van de respondenten zijn online-kranten zelfs het belangrijkste medium om op de hoogte te blijven van het nieuws.

Meer dan de helft van de online-krantenlezers bezoekt minstens één keer per dag een online-krant. Deze loyaliteit zet zich voort op het niveau van de krantentitels: internetgebruikers lezen online vaak dezelfde krant als op papier. Een eerder verrassend resultaat is het feit dat respondenten vaker aangeven thuis online-kranten te raadplegen dan op het werk, en dat terwijl het concept van de 'at-work audience' in de literatuur steeds meer aan belang wint. Liefst 82,5 procent van de gebruikers van online-kranten leest thuis, terwijl ruim een derde op het werk naar online-kranten surft.

We vroegen ook om kenmerken toe te kennen aan zowel de papieren als de online-krant, en kwamen zo tot drie grote verschillpunten. De grootste kloof situeert zich bij het kenmerk 'trendy', waar de online-krant 50,7 procent scoort (ofwel bijna 40 procent hoger dan de papieren krant). De papieren krant scoort dan weer hoger op het kenmerk 'duur' (slechts 5,5 procent vindt de online-krant duur, tegenover 40 procent voor de papieren krant), al lijkt volgens ons een aantal respondenten hier de kostprijs van hun computer, een internetabonnement bij een ISP en (eventueel) een abonnement op een krantensite uit het oog te verliezen. Een derde element waar zich een belangrijk verschil aftekent, is het kenmerk 'actueel': 83,7 procent versus 52,6 procent in het voordeel van de online-krant.

Daarnaast probeerden we ook uit te zoeken hoe het zit met de veelbesproken betrouwbaarheid van online-kranten (en het internet in het algemeen). 52,8 procent kende het kenmerk 'betrouwbaar' toe aan online-kranten, voor papieren kranten steeg dit percentage naar 58,9 procent. Al bij al een vrij beperkt verschil, dat binnen ons onderzoek wellicht verklaard wordt door de link met de traditionele media. Hoe dan ook moeten websites die niet beschikken over een bekende merknaam een prioriteit maken van hun betrouwbaarheid.

Permanente updates (vaak 'breaking news' of 'snelnieuws' genoemd) vormen de belangrijkste reden voor het raadplegen van online-kranten (aangeduid door 56,2 procent van de online-krantenlezers). Bij online-kranten zien we dan ook veel vaker korte bezoeken (tot een maximale duur van 10 minuten) dan bij papieren kranten (36,4 procent voor online tegenover slechts 7,1 procent voor print). Bij de redenen om online-kranten te lezen, scoren ook de archief-functie (aangeduid door 41 procent) en het 'op maat-karakter' (36,6 procent) van de online-krant goed. De vernoemde elementen komen in grote lijnen overeen met een aantal aspecten van de medialogica van het internet die vaak terugkomen in de wetenschappelijke literatuur: multimedialiteit (het internet beperkt zich niet tot de verspreiding van één soort signalen), interactiviteit (met betrekking tot

Figuur a: Welke online-krant leest u het vaakst? (n=841)

online-kanten maken we hier een onderscheid tussen communicatie-interactiviteit zoals e-mail, chat of forum enerzijds en selectie-interactiviteit oftewel keuzes inzake de inhoud anderzijds), hypertextualiteit (cyberspace is inherent onbeperkt en diepte wordt toegevoegd als een nieuwe dimensie) en permanente actualiteit (het internet kent geen sluitingsuur en is 24 uur per dag en 7 dagen per week beschikbaar).

Pijnlijke ogen

Het feit dat veel personen al over voldoende informatie beschikken via de traditionele informatiekanaalen (48,4 procent) geeft de doorslag om net géén online-kanten te lezen. Daarnaast vinden veel mensen online-kanten onaangenaam om te lezen (42,6 procent). We konden deze klacht specificeren als fysieke problemen zoals pijn aan de ogen. Bovendien heeft onderzoek reeds aangetoond dat schermlezen ongeveer 25 procent trager gaat dan lezen op papier. Daar komt nog eens bij dat de meeste mensen het lezen van papieren kanten als een vorm van ontspanning zien, terwijl een computerscherm sneller met professionele activiteiten geassocieerd wordt.

Lezers van online-kanten besteden meer tijd aan het lezen van papieren kanten dan respondenten die geen online-kanten lezen. Wanneer we de tijd besteed aan het lezen van online-kanten in verband brengen met de tijd besteed aan papieren kanten, zien we dat ruim de helft van de respondenten die meer dan 45 minuten per leesbeurt spenderen aan het lezen van een online-kant, ook nog eens meer dan 45 minuten uittrekt voor het lezen van de papieren kant. Personen die weinig tijd doorbrengen op kantsites, zullen dan weer minder tijd besteden aan papieren kanten. We zouden voorzichtig kunnen besluiten dat heavy readers van online-kanten veelal ook heavy readers van papieren kanten zijn, maar vooral dat online-kantenlezers nieuwswinkies zijn die websites van kanten gebruiken als één van vele kanalen om op de hoogte te blijven van de actualiteit.

Het al dan niet beschikken over een breedbandverbinding beïnvloedt de wijze waarop internetgebruikers (online-)media consumeren. Zo blijkt dat onder smalbandgebruikers het aantal online-kantenlezers 58,6 procent bedraagt, terwijl dit percentage oploopt tot 83,8 procent voor gebruikers van breedband. Qua belang van informatiemedia kan worden vastgesteld dat het gebruik van alle online-media stijgt bij breedbandgebruik, en dat vooral radio en teletekst achteruit gaan.

Gratis ?

Door de jaren heen zijn internetgebruikers gewend geraakt aan gratis informatie op het internet. Wanneer ze bepaalde informatie niet gratis kunnen raadplegen, surfen ze simpelweg naar andere sites waar ze dat misschien wél kunnen. Dit betekent meteen dat nieuwssites relevante informatie moeten aanbieden die niet 'in een muisklik' ergens anders beschikbaar is. In tegenstelling tot positievere geluiden uit de Verenigde Staten, waar in 2004 bijna een kwart van de bezoekers van Amerikaanse online-kanten wel eens heeft betaald voor diensten of

informatie, slaat het betalen voor online-content nog niet echt aan in Vlaanderen. Bijna de helft van onze respondenten wil helemaal niet betalen voor de diensten van een online-kant. De archieven (24 procent), gespecialiseerde content (17,7 procent) en dossiers (16,9 procent) blijken nog het meest waardevol en kunnen toch rekenen op enige bereidheid tot betalen. De weerstand om te betalen voor online-content zal vermoedelijk ook in Vlaanderen stilaan wegebben, maar dit is een psychologisch proces dat nog enige tijd in beslag zal nemen.

Anderzijds kunnen we moeilijk anders dan besluiten dat het gratis weggeven van content door online-kanten getuigt van een radicale onderwaardering van het eigen journalistieke product, al zijn hier natuurlijk verschillende strategische overwegingen in het spel.

Wat met de toekomst?

Zijn online-kanten een substituuft of een supplement voor hun papieren tegenhangers? Vaak wordt deze dualiteit voorgesteld als een kwestie van kannibalisme, oftewel een afname in de verkoop, de inkomsten of het marktaandeel van de papieren kant ten gevolge van de online-kant. Met andere woorden: de online-kant zal de papieren kant op termijn opslokken. Over het algemeen mogen we echter zeggen dat nieuwe media nooit voor een volledige vervanging van zogenaamde oude media hebben gezorgd, maar dat de traditionele media zich steeds hebben aangepast aan de nieuwe competitieve omgeving door zich bijvoorbeeld te richten op andere doelgroepen of door nieuwe diensten aan te bieden. McQuail formuleerde het als volgt: "The new electronic media can be viewed initially as an addition to the existing spectrum rather than as a replacement." Paul Saffo, directeur van het Institute for the Future in Californië, onderschrijft dit: "The arrival of each successive new technology does not make the older technology obsolete." Wanneer een nieuw medium opgang maakt zal het inhoudelijk in eerste instantie dan ook terugrijpen naar bestaande media en andere (voor het nieuwe medium) specifieke mogelijkheden vinden pas in een later stadium doorgang. Een mooi voorbeeld hiervan is radio, dat begon als 'het gesproken dagblad'.

Volgens bijna de helft van de responsgroep zijn online-kanten een goede aanvulling op papieren kanten. Een kwart geeft wel toe minder papieren kanten te kopen en ook minder tijd te besteden aan het lezen ervan sinds ze online-kanten gebruiken. Voor online-kantenlezers neemt echter vooral het belang van televisie als belangrijkste nieuwsmidde af, terwijl de papieren kant op dit vlak amper een invloed ondergaat. De daling van televisie valt hierbij nagenoeg volledig samen met het stijgende belang van internet en online-kanten. Wanneer gekozen moet worden tussen print en online in de veronderstelling van een identieke tweeling (dus: exact dezelfde inhoud voor dezelfde prijs) verkiest net geen twee derde voor de papieren editie.

Meer dan de helft van de respondenten denkt niet dat de internetkant de klassieke kant op termijn zou kunnen vervangen. Het voorspellen van de toekomst blijft echter een riskante onderneming. Zeker in de online-wereld, waar de nieuwe evoluties elkaar in sneltempo opvolgen. Want niet alleen de papieren kant moet rekening houden met de online-kant, ook de online-kant moet op haar beurt zaken als weblogs en RSS in de gaten houden. Het belangrijkste wat de futurologie ons tot hier toe geleerd heeft, is wellicht dat de

toekomst helemaal niet zo eenvoudig te voorspellen is.

*Hans Beyers (1977) is assistent aan het Departement Communicatiewetenschappen van de Universiteit Antwerpen (UA).
hans.beyers@ua.ac.be*

Welk medium is voor u het belangrijkste om de actualiteit te volgen?	Rangorde	Frequentie	Percentage
Televisie	1	361	34,5%
Papieren kant	2	239	22,9%
Internet (algemeen)	3	189	18,1%
Radio	4	147	14,1%
Online-kant	5	73	7%
Teletekst	6	18	1,7%
Nieuwsbrief via e-mail	7	11	1,1%
Tijdschrift	8	7	0,7%
SMS	9	0	0%
Andere	10	0	0%
Totaal		1045	100%

Figuur b: Welk medium is voor u het belangrijkste om de actualiteit te volgen? (gerangschikt naar percentage, n=1045)

DESIRÉE DE POOT (GVA) SWITCHTE VAN GERECHT NAAR POLITIEK

Jan Backx

GvA-redactrice (én auteur van menig journalistiek boek) Désirée De Poot (42) is een gazettenmadame met haar op de tanden. Zo lopen er jammer genoeg te weinig rond. Nooit eerder ontmoette ik trouwens een confrater van wie het studiepakket zo wonderwel aansluit op de latere journalistieke specialiteiten. Zeg nu zelf: Désirée kwam met haar KUL-diploma van gedragstherapeut eerst in de gerechtsverslaggeving terecht. En na tien jaar moord-en-doodslag, ruilde zij in oktober van vorig jaar de justitiepaleizen voor de Wetstraat. De dames en heren politici wezen gewaarschuwd, want Désirée's universitaire specialiteit is... kinderpsychologie.

"De overstap van gerecht naar politiek kwam er door een samenloop van omstandigheden", vertelt Désirée. "Na de uitspraak in het proces Dutroux viel er jarenlange stress van me af. Trop was echt teveel geweest. Pandy zat nog in mijn kleren, Fourniret doemde op. Ik had de gruwel in het kwadraat gezien, er moest in de wereld toch méér zijn om over te schrijven. Net toen ik daarover zat te piekeren, kwam er bij GvA een hoofdredacteur-wissel: Luc Van Loon ging, Luc Rademakers kwam. De nieuwe baas oordeelde dat er wat teveel faits divers en te weinig politiek in de krant stond. Of ik die lacune misschien mee wou aanvullen? 't Was een uitdaging die me meteen bekoorde. Ik dacht: ik stort me daar enthousiast in en 't zal wel lukken. Maar 't werd een heuse cultuurschok! Na amper acht maanden Wetstraat kan ik je op een briefje geven dat niets zo complex en schizofreen is als politiek. Niet dat ik heimwee voel naar mijn vroegere justitiële biotoop. Alhoewel, het gezinsdrama van Hein Diependaele en Marijke Moens bracht me emotioneel even terug. Die berichtgeving had ik wél willen doen..."

Désirée vertelt beeldrijk. Een vergelijking gerecht-politiek schudt ze zo uit haar mouw: "Kijk, bij justitie heb je twee blokken tegenover mekaar: wit en zwart, met daartussen een smal streepje grijs. In de politiek zijn er ook twee grote blokken: een grijs en het ander gebroken wit. Aan de uiteinden van beide vind je dan respectievelijk smalle streepjes

(Foto Johan Van Cutssem)

Désirée De Poot: 'Ik zag nooit zoveel diefstallen als in de politiek. Intellectuele diefstallen, wel te verstaan.'

inktzwart en schitterend wit. Een decennium lang heb ik de misdaad gevolgd maar nooit zag ik zoveel diefstallen als in de politiek! Intellectuele diefstallen wel te verstaan, het gaan lopen met ideeën van anderen. Nog iets raars, vroeger – in de misdadaarsferen – werkte ik nooit met een bandrecordertje. Nu moét ik dat doen om politici er op te wijzen dat ze bepaalde zaken wel degelijk hebben gezegd. Laat je een artikel voor publicatie al eens nalezen, dan sta je meestal versted van de ingrijpende manier waarop ze dat menen te moeten omploegen. De struggle for life in de politiek is groot. En ze bespelen de pers gretig: om er zelf beter van te worden of om anderen te beschadigen. Toch leef ik nog met de idee dat de nobele, hardwerkende politicus bestaàt. En ik kan me gelukkig prijzen dat twee ervaren collega's me coachen: Paul Geudens en Dirk Castrel."

Ik laat Désirée nog even door haar biografie hollen: "Jeugd: mijn wieg stond in Brugge. De schrijfmicrobe heb ik allicht van mijn opa, een vakschool-leraar,

die àlles wat onze familie aanbelangde bijhield in een notaboekje, dat in het borstzakje van zijn stofjas zat. Wekelijks tikte hij zijn oogst over met een schrijfmachine. Decennia lang, fardes vol. Opa is 93 geworden. Professioneel: ik heb maar voor één krant gewerkt, GvA. Het begon in Leuven, met verslagjes over het studentenleven. Na de universiteit heb ik wel een hele poos als kinderpsycholoog gewerkt in het ziekenhuis van Vlezenbeek. Toen ik uiteindelijk voltijds voor de krant ging werken, volgde ik in Brussel Claude Herminaire op. Hobby's: ik lees dolgraag maar wil af en toe ook wel eens zèlf een boekje afscheiden. Binnenkort verschijnt mijn zesde werkstuk, ditmaal over de menselijke problematiek rond hepatitis C. Ik heb recent leren tennissen en skiën en da's verdomd plezant! En er is ook de muzikale Désirée: ik zweep met mijn oude Wittmayer-clavecimbel en speel een niet onaardige noot klarinet. Dat moet dan weer het DNA van mijn mama zijn, een sopraan die je best mag horen. Als je mijn fiche helemaal wilt invullen, zet er dan nog bij dat ik samenwoon met een partner die twee tienerkinderen heeft. En dat mijn broer Bart recent nethoofd bij Canvas geworden is."

Meet some of the best reporters in the world. Learn the latest tricks of the trade. Hear top specialists on Computer Assisted Reporting (CAR). Learn how to use your pc for searching the Internet, news tracking, mapping, social network analysis and data crunching. Visit workshops on covering secret services, European Union, health, terrorism, multinationals, taxes, corruption, tsunami, privacy, fraud and much more. Team up with colleagues from other countries for investigating border crossing issues. And return home with ideas and skills that put your medium at the forefront of modern journalism through **WORLD-CLASS REPORTING**

www.vvoj.org

Global Investigative Journalism Conference 2005

Amsterdam

September 29 - October 2

WORLD-CLASS REPORTING

Register now! Please visit www.vvoj.org and receive the Early-Bird registration rates. Registration is open to all journalists and editors, journalism teachers and professional journalism organizations. **Register online at www.vvoj.org**

Conference Location: Theatre and Conference Center Meervaart, Amsterdam (The Netherlands)

The Third Global Investigative Journalism Conference 2005 is organized by the Dutch-Flemish association of investigative journalists VVOJ.

The Global Investigative Journalism Conference 2005 is sponsored by: **Premium sponsor:** Stichting Democratie en Media / **Main sponsors:** Hogeschool van Utrecht - Nederlandse Vereniging van Journalisten - NOS RTV - NRC Handelsblad - Open Society Institute - Wegener / **Sponsors:** Commissie Onderwijsfonds Publiekstijdschriften - Dagblad van het Noorden - European Journalism Centre - Fontys Hogeschool - Haagse Courant - Hogeschool Windesheim - HP/De Tijd - Masteropleiding Journalistiek VU/Windesheim - Utrechts Nieuwsblad / The conference is also sponsored by: Fonds Pascal Decroos - RTL Nieuws

MEER VROUWELIJKE DAN MANNELIJKE STAGIAIRS

In de eerste vijf maanden van het jaar zijn 69 nieuwe stagiairs toetreden tot de journalistieke beroepsgroep, althans aan Vlaamse kant. De Erkenningscommissie van VVJ en mediadirecties verleende in dezelfde periode aan 61 journalisten het officiële statuut van beroepsjournalist. Journalisten die professioneel actief zijn bij de algemene nieuwsmedia kunnen na 3 maanden beroepsactiviteit het statuut van stagiair-beroepsjournalist aanvragen bij de VVJ. Van de 70 stagiairs die de VVJ aanvaardde in de eerste vijf maanden van het jaar, zijn 60 redacteur, 5 cameraman en nog eens 5 fotograaf. Vijftig stagiairs werken in loondienst, 20 zijn freelancer. Opvallend is het grote aantal vrouwelijke stagiairs: 37 tegenover 33 mannen. Op de totale journalistenpopulatie (beroeps en stagiairs) vertegenwoordigen vrouwen maar een derde van het totaal. De tendens van vervrouwelijking bij de beginnende journalisten zet zich intussen al een paar jaar door. Na twee jaar beroepsactiviteit kan een stagiair het wettelijke statuut van beroepsjournalist verkrijgen, en

Nieuw aanvaarde stagiairs-beroepsjournalist in 2005

(1.01-31.05.2005)

NAAM	VOORNAAM	MEDIUM	FUNCTIE	STAGE-NR	STAGIAIR DATUM	NAAM	VOORNAAM	MEDIUM	FUNCTIE	STAGE-NR	STAGIAIR DATUM
AELVOET	Liesbet	Het Nieuwsblad /De Gentenaar	R	NS2207	11/01/2005	LUYTEN	Katrien	Agencia EFE	R	NS2202	11/01/2005
AKCADAG	Devrim	ROJ NV	R	NS2265	18/05/2005	MAQUOI	Evi	Freelance	R	NS2216	2/02/2005
ALLEMAN	Nathalie	Republica dos Fantasmas	R	NS2259	18/05/2005	PEETERS	Steven	Het Laatste Nieuws	R	NS2250	13/04/2005
BELORF	Keltoum	VRT Radio 1	R	NS2225	2/02/2005	PEETERS-TRUYMAN	Anke	Radio 4FM	R	NS2235	9/03/2005
BERGHMANS	Steven	Gazet v. Antwerpen	R	NS2210	11/01/2005	PIETERS	Rosalie	Radio FM Brussel	R	NS2212	11/01/2005
BLIJWEERT	Dirk	Freelance	R	NS2243	13/04/2005	REEKMANS	Fien	VRT Radio 2	R	NS2251	13/04/2005
BROECKX	Caroline	Goed Gevoel	R	NS2218	2/02/2005	RENIERS	Cindy	VRT Radio 2 Antwerpen	R	NS2203	11/01/2005
BYTTEBIER	Maarten	De Morgen	R	NS2244	13/04/2005	REZKALLAH	Badra	VRT TV-Nieuwsdienst	R	NS2252	13/04/2005
CALLENS	Lore	Freelance	R	NS2262	18/05/2005	SACRÉ	Toon	Belga	R	NS2211	11/01/2005
CASTELYS	Saskia	Republica dos Fantasmas	R	NS2260	18/05/2005	SAENEN	Walter	Freelance	fotograaf	NS2266	18/05/2005
DAENENS	Nicolas	Eyeworks	R	NS2232	9/03/2005	SEVERI	Ingeborg	Freelance	R	NS2258	13/04/2005
DE CALUWÉ	Lotte	Radio 4FM	R	NS2245	13/04/2005	SMET	Helke	Freelance	R	NS2208	11/01/2005
DE DONDER	Tine	Freelance	R	NS2263	18/05/2005	STEENBEKE	Johny	Freelance	camera	NS2227	9/03/2005
DE GRAAF	Dominique	VTM	R	NS2237	9/03/2005	TIBAU	Frederik	Freelance	R	NS2221	2/02/2005
DE GROOTE	Pieter	De Krant van West-Vlaanderen	R	NS2238	9/03/2005	UMAYSIZ	Huseyin	ROJ NV	R	NS1995	18/05/2005
DE KOCK	Katelijne	De Morgen	R	NS2217	2/02/2005	VAEREWYCK	Filip	Freelance	camera	NS2226	2/02/2005
DE KONING	Stijn	Gazet v. Antwerpen	R	NS2261	18/05/2005	VALLÉ	Marie Julie	De Standaard Espresso	R	NS2236	9/03/2005
DE LOBEL	Peter	VUM/De Standaard	R	NS2204	11/01/2005	VAN AUDENRODE	Katrien	Belga	R	NS2253	13/04/2005
DE VOS	Kevin	Radio FM Brussel	R	NS2213	11/01/2005	VAN BAELEN	Jef	Freelance	R	NS2215	2/02/2005
DE WAEL	Yannick	VRT Verkeersredactie	R	NS2233	9/03/2005	VAN DOOREN	Carl	Freelance	camera	NS2254	13/04/2005
DEBACKERE	Jan	VUM/De Standaard	R	NS2209	11/01/2005	VAN HASSEL	Isabelle	Freelance	fotograaf	NS2240	9/03/2005
DIELENS	Jasmin	VRT TV-Nieuwsdienst	R	NS2268	18/05/2005	VAN HASSELT	Tamara	Freelance	R	NS2255	13/04/2005
EYCKENS	Johan	Het Laatste Nieuws	R	NS2242	13/04/2005	VAN HOVE	Johan	Telesaurus	R	NS2256	13/04/2005
FAUCONNIER	Katrien	VRT TV-Nieuwsdienst	R	NS2246	13/04/2005	VAN RYSSSEN	Stefanie	Belga	R	NS2219	2/02/2005
GELADÉ	Roeland	VRT Radio 2 Limburg	R	NS2247	13/04/2005	VAN WESEMAEL	Ann	Freelance	fotograaf	NS2267	18/05/2005
GELLYNCK	Sofie	Freelance	R	NS2248	13/04/2005	VANDERASPOILDEN	Matthias	De Krant van West-Vlaanderen	R	NS2239	9/03/2005
HEMELSOET	Annelies	VRT Radio 2	R	NS2229	9/03/2005	VANDROMME	Frederick	Freelance	R	NS2222	2/02/2005
HERMANS	Ward	Eyeworks	R	NS2223	2/02/2005	VANNESTE	Anneke	Freelance	R	NS2206	11/01/2005
HOREMANS	Cheryl	Freelance	R	NS2264	18/05/2005	VERCAEMPST	Frederik	Eyeworks	R	NS2224	2/02/2005
JUSTAERT	Marjan	De Morgen	R	NS2249	13/04/2005	VERSCHOREN	Elke	Eyeworks	R	NS2230	9/03/2005
KEIRSEBILCK	Ulrike	Foto-agentschap Peter Maehoudt BVBA	fotograaf	NS2241	9/03/2005	VLEMINGS	Joeri	Het Laatste Nieuws/De Nieuwe Gazet	R	NS2205	11/01/2005
LE BACQ	Tom	De Standaard	R	NS2234	9/03/2005	VOET	Bert	Freelance	R	NS2257	13/04/2005
LEYSSENS	Tim	Jan Verbeke Producties	cameraman	NS2199	11/01/2005	WAUTERS	Ellen	ATV	R	NS2231	9/03/2005
						WOUTERS	Caroline	Belga	R	NS2220	2/02/2005
						WYDHOOGHE	Steven	Jan Verbeke Producties	camera	NS2214	11/01/2005
						ZONDERMAN	Tom	Brussel Deze Week	R	NS2228	9/03/2005

IN 2005

zo erkende de Nederlandstalige Erkeningscommissie sinds Nieuwjaar 2005 alweer 61 nieuwe beroepsjournalisten. Daaronder 49 redacteuren, 7 cameramensen en 3 persfotografen. 48 werken met een arbeidsovereenkomst, 13 zijn freelancer. Onder de nieuw erkenden 40 mannen en 21 vrouwen. De VVJ-databank telt op dit moment 2.099 beroepsjournalisten in het totaal en 300 stagiairs. Aan Franstalige kant liggen de cijfers iets lager. De volledige lijst van beroepsjournalisten en stagiairs is door VVJ-leden kosteloos te raadplegen op www.journalist.be/VVJ/J-Databank. Je hebt wel een paswoord nodig dat je kan verkrijgen door in te loggen op de Journalistendatabank op de website. Samen met zusterorganisatie AJP werkt het VVJ-secretariaat momenteel aan een uitbreiding van de Journalistendatabank naar Franstalige journalisten. Het is ook de bedoeling de zoekmogelijkheden binnen de journalistengroep nog te verfijnen, bijvoorbeeld door ook een selectie op specialisatie, statuut of functie mogelijk te maken.

Pol Deltour - Lisbeth Moons

Nieuw erkende beroepsjournalisten in 2005

(1.01-31.05.2005)

NAAM	VOORNAAM	MEDIUM	FUNCTIE	ERK NR	ERK DATUM	NAAM	VOORNAAM	MEDIUM	FUNCTIE	ERK NR	ERK DATUM
AMERIJCKX	Kristien	VRT Radio 1	R	N03889	27/01/2005	MARTENS	John	Metro	R	N03913	27/01/2005
AYDEMIR	Fikret	SABAH	R	N03931	26/05/2005	MERTENS	Bart	Freelance	R	N03924	28/04/2005
BEYAERT	Jonathan	KTRO-Braambos	R	N03914	28/04/2005	MICHAUX	Pascal	Videohouse	cameraman	N03897	24/02/2005
BRAUWERS	Greet	Freelance	R	N03878	27/01/2005	MISURACA	Giuseppe	Freelance	R	N03927	28/04/2005
BROCATUS	Linda	De Lloyd/Le Lloyd	R	N03898	24/02/2005	NAGELS	Tim	Trends/Business ICT	R	N03926	28/04/2005
DANCKAERTS	Martine	MO*	R	N03918	28/04/2005	NAUDTS	Filip	Foto Media Publishing	R	N03933	26/05/2005
DANIEL	Niels	RTV Kempen-Mechelen	R	N03937	26/05/2005	NELISSEN	An	De Standaard	fotoredacteur	N03879	27/01/2005
DE MOOR	Michaël	Sanoma/Feeling	R	N03922	28/04/2005	OVERSTIJNS	Sofie	VRT Radio 1	R	N03936	26/05/2005
DE MULDER	Dieter	Videohouse	cameraman	N03905	31/03/2005	PAUWELS	Hilde	Freelance	R	N03886	27/01/2005
DE WOLF	Caroline	VMMa	R	N03910	31/03/2005	PICHAL	Sven	VRT Radio 1	R	N03911	31/03/2005
DEBREMAEKER	Iris	BBC	R	N03932	26/05/2005	PUT	Ivan	VUM/De Standaard	fotograaf	N03934	26/05/2005
DELAIT	Yves	Videohouse	cameraman	N03880	27/01/2005	RENDERS	Ilse	VTM	R	N03896	24/02/2005
DESMET	Lieven	Trends	R	N03891	24/02/2005	ROELANDS	Jozef	Gazet Van Antwerpen	R	N03907	31/03/2005
DEWITTE	Kris	Freelance	fotograaf	N03887	27/01/2005	ROSEEUW	Marc	KTRO-Braambos	R	N03884	27/01/2005
DOBBELAERE	Maria	Het Nieuwsblad/Het Volk	R	N03885	27/01/2005	RYCKMANS	Marijke	ROB-TV	R	N03877	27/01/2005
ERKUL	Ayfer	De Morgen	R	N03909	31/03/2005	RYMEN	Bert	VRT Radio	R	N03901	31/03/2005
FRENKEN	Raymond	European Affairs Channel	R (API)	N03893	24/02/2005	TAVEIRNE	Xavier	VRT Radio 2 W-Vl.	R	N03890	27/01/2005
FRUYT	Hans	Freelance	R	N03919	28/04/2005	VAN COILLIE	Karel	Freelance	R	N03917	28/04/2005
GEUENS	Loes	Sport/Voetbalmagazine	R	N03923	28/04/2005	VAN DAMME	Sabine	Freelance	R	N03900	24/02/2005
GUNBAT	Mazhar	Mesopotamia Broadcast	R	N03908	31/03/2005	VAN DE VOORDE	Wim	Kanakna Productions	R	N03906	31/03/2005
GUNESER	Senem	BRD Corporation	R	N03903	31/03/2005	VAN DYCK	Eva	VRT Online	R	N03916	28/04/2005
HERBOTS	Kim	De Morgen	R	N03895	24/02/2005	VAN POPPEL	Joris	Algemeen Dagblad	R (API)	N03892	24/02/2005
HOEBANX	Gery	Freelance	cameraman	N03928	28/04/2005	VAN REMOORTERE	Geert	Kanaal 3	R	N03881	27/01/2005
JEANDARME	Mirjam	Freelance	cameraman	N03921	28/04/2005	VANDEBUSSCHE	Niels	Freelance	R	N03894	24/02/2005
KARAOGLAN	Fikret	ROJ NV	cameraman	N03904	31/03/2005	VANDEPORTAEL	Kathy	VUM/Het Nieuwsblad	R	N03920	28/04/2005
LAGAE	Bart	De Standaard	R	N03883	27/01/2005	VANSCHOU BROEK	Tom	VRT TV-Nieuwsdienst	R	N03902	31/03/2005
LANSENS	Peter	Freelance	R	N03930	26/05/2005	VANWANSEELE	Marie-Laure	VTM	R	N03935	26/05/2005
LEFEVERE	Fabian	De Morgen	R	N03912	31/03/2005	VERBEKEN	Pascal	Sanoma/Humo	R	N03888	27/01/2005
LOIX	Karolien	Sanoma/Feeling	R	N03929	26/05/2005	VERHEIR STRAETEN	Michiel	Het Nieuwsblad	R	N03915	28/04/2005
LORIER	Karolien	ATV	R	N03882	27/01/2005	WATTEZ	Kurt	ROB-TV	R	N03925	28/04/2005
						ZINZEN	Han	Freelance	R	N03899	24/02/2005

Geertje De Ceuleneer**Iets tussen moeders en dochters**

Van Halewyck

Een interview met zeventien vrouwen tussen 17 en 70 jaar oud, dat is de opgave die Radio 1-journaliste Geertje De Ceuleneer zich stelde. Ze heeft die opdracht ook met verve volbracht. Van geboorte tot dood zijn moeder en dochter met elkaar verbonden en al verschilt de kijk op die relatie nogal van generatie op generatie, in essentie is hun band universeel. Moeders en dochters komen themagewijs aan het woord, wat soms een beetje verwarrend werkt: de levensverhalen van 17 mensen hou je niet altijd even makkelijk uit elkaar. Maar hun verschillende meningen worden wel goed met elkaar geconfronteerd, en dat komt het boek als geheel ten goede. Het leidt tot herkenbaarheid in verscheidenheid en zorgt ook voor enkele ontroerende momenten. Een echt moeder-dochterboek dus.

Dirk Barrez**De antwoorden van het antiglobalisme.****Van Seattle tot Porto Alegre**

Academia Press

De heruitgave van een boek is meestal een teken van het succes ervan. Er staan dan ook enkele interessante uitzettingen over het antiglobalisme in dit boek van Dirk Barrez, het is alleen spijtig dat men ze zelf van tussen onnodige vaagheden en herhalingen uit moet halen. Nog teveel wordt er gehamerd op de tekortkomingen van het globalisme zonder concrete alternatieven naar voren te schuiven. De auteur is zich daar overigens van bewust, hij noemt het zelf een van de minpunten van het antiglobalisme. De interviews met deelnemers aan het Wereld Sociaal Forum in Porto Alegre blijven aan de oppervlakte, wat wel enigszins goed gemaakt wordt doordat de auteur zelf genuanceerd de voor- en nadelen van beide bewegingen uiteenzet, zij het met (onnodige) excuses aan het adres van het antiglobalisme. Met andere woorden: werp drie kwart van het boek weg en je houdt een interessante studie over.

Geert Spillebeen**Man tegen de muur**

Davidsfonds/Literair

Een mens kan in het leven soms muurvast komen te zitten. En dat is zeker het geval met captain Wilkinson, het hoofdpersonage in de roman van VRT-radiojournalist Geert Spillebeen. Tijdens zijn carrière in het leger krijgt Wilkinson met meer dan één muur te maken en steeds schijnen die stenen het ultieme symbool te vormen voor de stompzinningheid

van oorlog. Niet alleen zijn grootvader en vader, maar ook zijn zoon en een goede vriend verloren onrechtstreeks het leven door zo'n muur. Eenzaam en alleen achtergebleven, besluit Wilkinson om in een laatste wanhoopsdaad wraak te nemen op de muur van Hadrianus die in de buurt van zijn geboortedorp het landschap (ont)siert.

Het boek is erg dun en daardoor niet erg diepgravend en ook de stijl is, zeker in het begin, nog wat stroef, maar toch wordt de lezer geraakt door dit sfeerbeeld van de wanhoop van een man die door oorlog zijn hele familie is kwijtgeraakt.

Herman Clerinx**Kelten en de Lage Landen**

Davidsfonds/Leuven

Wie op zoek is naar alle mogelijke anekdotes over de Kelten, zal in dit boek zijn gading niét vinden. Wel biedt dit werk een duidelijk overzicht van wat er over de Kelten (en dan vooral die in de Lage Landen) met enige zekerheid te zeggen valt. En dat blijkt bitter weinig te zijn: enkele archeologische grafvondsten en wat taalkundige en literaire verwijzingen. Het boek is daardoor nogal droog en valt ook vaak in herhaling.

Eerst komen uitgebreid de mogelijke onderzoeksmethoden aan bod en dan volgt een chronologische opsomming van archeologische vondsten. Het laatste hoofdstuk heet veelbelovend 'gedachtewereld', maar bestaat uit niet veel meer dan een opsomming van godennamen en enkele mythen. Het is weliswaar een goed initiatief om de Kelten uit hun mystieke sfeer te halen en slechts de naakte historische feiten weer te geven, maar mogelijk had dat toch op een iets boeiender manier gekund.

Bob Van Laerhoven**Zeven brieven aan mijn Callgirl**

Houtekiet

Het is niet de eerste keer dat een schrijver de autobiografische toer opgaat en het zal zeker niet de laatste keer zijn. Van Laerhoven besloot bij zijn ontboezemingen niet chronologisch te werk te gaan, maar een soort dwarsdoorsnede van zijn gevoelswereld te geven en dan voornamelijk op het gebied van sex. Hij doet dat in een reeks brieven aan zijn callgirl, die hem fascineert en op wie hij

tegen wil en dank verliefd is. Aan haar wil hij wel vertellen wat hij zoveel jaren verzwegen heeft, namelijk dat hij op tienjarige leeftijd verschillende keren verkracht werd door een oudere mongoloïde buurjongen. Deze traumatische ervaring heeft blijkbaar in sterke mate de rest van zijn leven beïnvloed. Van Laerhoven kan wel degelijk vlot en aangrijpend schrijven, maar na een drietal brieven heb je het toch ongeveer gehad. Veel nieuwe gedachten komen er daarna niet meer aan te pas en het boek wordt er nog deprimerender door.

Diane Broeckhoven
Zwanendrift
The House of Brooks

Wie had ooit kunnen denken dat zwanenverhalen dé manier zijn om een jongen te strikken? De 16-jarige Merle probeert het in ieder geval, nadat ze een aantal liefdesbrieven van een anonieme minnaar aan haar overleden grootmoeder heeft geërfd. Terwijl het verleden van haar grootmoeder zich voor haar ontvouwt, probeert ze haar eigen leven in de juiste richting te sturen. Concreet: in de richting

van een jongen. Via anonieme e-mails met zwanenverhalen weet ze zijn aandacht te trekken, al krijgt het verhaal ook voor haar een onverwacht staartje... Een jeugdboek zoals er vele zijn, maar dat hoeft geen minpunt te zijn. Het is een leuk, gezellig, vlot geschreven verhaal dat je in één ruk uitleest.

Bart Demyttenaere, Nick Hannes en Dieter Telemans
Verkeerde tijd, verkeerde plaats.
Ontmoetingen met vluchtelingen
Roularta Books

Schrijvende verhalen, we worden er in onze eigen media mee overspoeld. Toch is het niet slecht om enkele van die verhalen eens wat rustiger en uitgebreider te kunnen lezen in een boek. Om eens echt stil te staan bij wat er allemaal aan menselijk leed kan bestaan. Als dat dan ook nog vergezeld gaat van de sfeervolle foto's van twee persfotografen is

het plaatje helemaal compleet. De schrijver, Bart Demyttenaere, wil de getuigenissen van hedendaagse vluchtelingen tevens linken aan de getuigenissen van zijn beide oma's over hun vlucht tijdens WO I. Dat laatste is niet helemaal geslaagd, tenzij om aan te tonen dat wij hier met heel wat minder reden en met meer gemak gevluht zijn dan de immigranten die nu naar ons land komen. Dat maakt het boek alleszins duidelijk: dat er even veel redenen om te vluchten als vluchtelingen zijn.

Dirk Vermeiren
100% Istanbul
Mo' Media

Van de Turkije-correspondent van de VRT kan je moeilijk iets anders dan een goede reisgids voor Istanbul verwachten. Het is dan ook een handige gids geworden, in pocketformaat en met een overzichtelijke indeling en duidelijke plannetjes. Na een hoop praktische informatie over hotels, vervoer en dies meer, worden er zes stadswijken besproken. Binnen elke wijk worden vier thema's behandeld: bezienswaardigheden, eten & drinken, shoppen

en 'leuk om te doen'. De gids is daarom in de eerste plaats handig voor de toerist die de sfeer van de stad wil opsnuffen en zich eens goed wil ontspannen. De korte en leuke tekstjes bij elke plek zullen hem/haar daar zeker bij helpen.

Stephan Vanfleteren
Flandrien
MERZ/Luc Derycke & Co.

Wat valt er expressis verbis eigenlijk te melden over de foto-pracht die Stephan Vanfleteren nu weer uit zijn camera heeft geschud? Zo woorden het kijkplezier al niet vergallen, voegen ze op zijn minst niets toe aan het beeldenmateriaal in 'Flandrien'. Je hoeft overigens absoluut geen wielertiefhebber te zijn om voluit te kunnen genieten van de hier geserveerde momentopnames uit kermiskoersen, Rondes van Vlaanderen, Gent-Wevelgem en andere Parijs-Roubaix. Precies wegens al dat fraais toch een kritiek: het formaat van dit boekje had wat ons betreft best iets groter gemogen. Altijd al veel te bescheiden geweest, die Vanfleteren. (PD)

De deadline voorbij

HET SPEL VAN DIE VOETBALLER

Een column van Mark Vlaeminck

Journalisten die wel eens lijden aan een acute of aan een chronische aanval van horror vacui of schrik voor een leeg scherm, kunnen bij het begin van deze zomer nog het best steun zoeken bij onze collega's van de sportredacties. Want als er in het journalistieke ras één subsoort bestaat van wie de creativiteit onbegrensd is, dan is dat ongetwijfeld de afdeling sportjournalistiek.

Collega's van politieke, economische, culturele of weet ik veel welke andere redacties kunnen, zeker tijdens de warmere maanden, een voorbeeld nemen aan de manier waarop sportjournalisten hun lezers, kijkers of luisteraars op de hoogte houden van wat er in hun sector reilt en zeilt. Heel lang geleden heeft een hoofdredacteur van De Standaard beslist om mij Frankrijk te laten doorkruisen in de perskaravaan van de Tour de France. Elke dag een cursiefje schrijven over de ren-

ners, zo luidde mijn opdracht. Of mijn hoofdredacteur over de door mij geleverde prestaties al dan niet tevreden was, heeft hij mij nooit gezegd, maar het is wel bij die ene keer gebleven. Mijn bewondering voor sportjournalisten heb ik, die nauwelijks het verschil snap tussen voetbal en waterpolo, daar in die Tour opgedaan.

Want daar zag ik in welke omstandigheden die honderden collega's die wel iets van sport kenden, hun werk moesten doen. En deden.

Elke rit in een wielerronde eindigt met een ritwinnaar en ongeacht het medium waarvoor zij werken willen wielerverslaggevers die ritwinnar interviewen. Na een afmattende bergrit en na een heroïsche ontsnapping komt zo'n winnaar over de finish en nog voor hij het zweet van zijn voorhoofd kan vegen, wordt hij omstuwd door een meute nieuwsgierige sportjournalisten. Wie daarbij veel geluk heeft komt zo dicht bij de winnaar dat hij inderdaad een vraag kan stellen maar wie niet zo vlug kan lopen of vertrekt vanuit een verkeerde positie, eindigt op tientallen meters van de kampioen. Geen nood weliswaar, allemaal hebben ze een gesprek met de winnaar, liefst exclusief nog wel.

De strafste sportjournalist die ik ooit heb leren kennen werkte eigenlijk op de cultuurredactie van een Spaanse kwaliteitskrant, maar een keer per jaar werd hij gelucht en dan mocht hij voor drie weken naar Frankrijk om zijn lezers over de Tour

(Foto Nick Hannes)

voor te lichten.

Drie weken lang had ik het voorrecht die man bezig te zien en nog sta ik vol bewondering voor de manier waarop hij zich van zijn journalistieke plichten kweet.

Het begon al bij het ontbijt. In Franse hotelletjes is dat meestal niet veel zaaks: een stukje stokbrood, een croissantje, een likje boter, een lepeltje confituur en een kopje koffie. Onze Spanjaard consumeerde dat allemaal behalve dat kopje koffie. Dat verving hij door een gekoelde fles rosé. 's Ochtends. Bij het ontbijt. Elke dag. Drie weken lang.

Waarna hij in zijn auto met chauffeur stapte en prompt in slaap viel. Twee opdrachten had de chauffeur. Ten eerste: Radio Tour nooit opzetten. Ten tweede: meneer niet wakker maken voor de renners de

eindmeest naderden.

Na de aankomst stapte onze ondertussen uitgeslapen collega naar de perszaal van waaruit hij zijn stuk van die dag naar zijn redactie in Spanje stuurde. Mijn kennis van het Spaans is niet zo denderend maar toch voldoende om in Madrid een krant te lezen, en ik mag in eer en geweten getuigen dat zijn bijdragen over de Tour van het beste waren dat ik ooit heb gelezen. Ik was lang niet de enige die dat vond, want zijn Spaanse hoofdredacteur deelde mijn mening. In tegenstelling immers tot mijn hoofdredacteur die vond dat mijn sportjournalistieke loopbaan na dat ene experiment dringend moest worden beëindigd, stuurde de Spaanse hoofdredacteur het jaar daarna en nog vele jaren daarop onze begenadigde collega wel terug naar de Tour.

Ik bewonder sportverslaggevers. Hadden er ten tijde van Christus al sportverslaggevers bestaan, dan zou Jezus' beklimming van de Golgotha in het evangelie vast veel pakkender verwoord zijn geweest. Want drie valpartijen in één rit, dat moet voor een sportverslaggever toch het summum zijn.

De allermooiste zin uit de sportverslaggeving, komt echter niet uit de wielersport. Wel uit het voetbal. Die zin is ontstaan op de dag dat Het Nieuwsblad schreef: "Het spel van die voetballer was als een puntje waaraan heel de tribune hing te zuigen."

Ik heb daar niets aan toe te voegen.

Onder embargo

Veel negatieve personeelsflow bij **De Tijd** – of hoe heet dat in het bedrijfsjargon? Na René De Witte (naar P-magazine), Gwen Declerck (naar De Juristenkrant), Denis Bouwen (naar HR Square) is nu ook Renaat Schrooten weg. Naar het kabinet van vice-premier Johan Vande Lanotte (SPA) nog wel.

Ook bij **Metro** verschuift er wat. Nieuwsmanager Gorik Van Holen vervoegt eind deze maand de politieke redactie van De Morgen. Metro-redactrice Griet Renders stapte intussen uit de journalistiek.

Luc Uyttenhove, chef Voetbal van Het Laatste Nieuws, zoekt op zijn beurt andere horizons op. Luc verhuist eind juni, na 18 jaar sportjournalistiek, naar Zuid-Afrika, waar hij met echtgenote een gastenhuis gaat runnen. Alle info op www.ballinderryguesthouse.com of op 0475/43.91.53.

En ook bij de VRT vertrekt een chef Sport: **Frank Van Laeken** wordt hoofdredacteur van de Oost-Vlaamse regiozender Kanaal 3 in opvolging van Jan Smeekens. De VRT-sportredactie is intussen in de veilige handen van Lena De Meerleer.

De Franstalige gerechtsjournalist **Philippe Toussaint** zocht wel zeer verre horizons op. Dit journalistieke monument (RTBF, Pourquoi Pas?, Le Journal des Procès) overleed aan de vooravond van zijn tachtigste verjaardag.

Het **Belang van Limburg** stuntte op 9 juni door een krant te maken die naar aardbeien rook. Twee dagen later gaf Het Belang ook nog eens 65.000 gratis bakjes aardbeien weg. Bij diezelfde zaterdageditie zat ook nog een bijlage met aardbeirecepten op transparant papier – "een heuse primeur in de Belgische krantengeschiedenis", dixit HBVL.

En **Gazet van Antwerpen** heeft zijn volledige foto-archief – om en bij een kilometer lang – cadeau gedaan aan het Fotomuseum van de provincie Antwerpen. Dat laatste engageerde zich ertoe het materiaal te inventariseren en digitaal beschikbaar te stellen – op termijn ook voor het grote publiek. Meer info op www.fotomuseum.be.

In Franstalig België zal **La Libre Belgique** voortaan gebruik maken van de regionale berichtgeving die aangeleverd wordt door La Dernière Heure. Geen evidente keuze gelet op de herkomst van beide titels, maar de gemeenschappelijke IPM-directie wilde het zo.

De journalisten van de 'Libre' verkregen wel dat ze de teksten van de LDH-collega's kunnen "**bewerken**". Sinds meerdere jaren worden ook al de sportpagina's van LLB volgepend door journalisten van LDH.

Het model dat de IPM-directie voor ogen stond was de **VUM**, met zijn wel zéér synergetische redacties voor de vier titels die er uitgegeven worden.

Als dat **De Persgroep** maar niet op verkeerde ideeën brengt.

Diezelfde Persgroep, die zich in Nederland al de krant Het Parool toeëigende, heeft nu ook radiozender **Noordzee 100.7 FM** aan zijn portefeuille toegevoegd. Het Nederlandse radiostation zal vanaf september zowel de naam als het format van Q-Music overnemen. Het management wordt Vlaams, de presentatoren blijven Nederlands.

Q-Music zal volgende zomer overigens ook de rechtstreekse verslaggeving van het WK voetbal in Duitsland kunnen aanbieden. VTM en VT4 hebben immers de uitzendrechten voor zowel tv als radio in hun bezit.

De VRT-radio kan dit jaar bij wijze van troost zijn **75ste verjaardag** vieren. De openbare radio doet dat ondermeer met een puik klankarchief op de eigen website. De klankfragmenten en ook infofiches zijn gewikkeld in een overzichtelijke tijdslijn.

Van Koning Albert I op de Antwerpse Expo in 1930 over de eerste radio-avonturen van Ivan Sonck in 1968 tot de stemperikelen van Johan Janssens in 2004: je hoort het allemaal op www.75jaarradio.be.

'**Voor de dag**', het ochtendmagazine van Radio 1, bestaat nog niet zo lang maar kon op 1 juni toch ook al 15 kaarsjes op de taart zetten.

Op precies dezelfde dag vierde **CNN** zijn 25-jarig bestaan.

De hoofdredactie van **Le Soir** heeft zich gedistantieerd van haar (intussen ex-) journalist Philippe Servaty, die drie jaar lang een pornosite beheerde met daarop Marokkaanse vrouwen die hij wist te verleiden. Maar liefst tachtig vrouwen zijn betrokken, waarvan een twaalftal in Agadir in de cel zitten op beschuldiging van openbare zedenschennis.

Een conferentie van **vrouwelijke journalisten** in de schoot van de Europese Federatie van Journalisten (EFJ) is tot de conclusie gekomen dat vrouwen op nieuwsredacties slechter af zijn dan hun mannelijke collega's. Ze vertegenwoordigen wel nagenoeg de helft van het totale journalistenbestand, maar worden onderbetaald en krijgen minder promotiekansen.

Vrouwen zuchten bijvoorbeeld extra onder de toename van het preciaire freelancewerk in de journalistiek, heette het tijdens de EFJ-conferentie in Cyprus op 29 mei.

Jaak Leenknecht, de technisch directeur van ons aller persagentschap Belga, heeft de titel van ICT-manager van het jaar gekregen. Leenknecht werd uitverkoren door een vakjury van informatici in opdracht van het ICT-vakblad Data News.

Onze prijs van website van de maand gaat zonder noemenswaardige tegenstand naar www.reporstage.org/elearning. Een bonte vergaarbak van op het net beschikbare opleidingen voor journalisten, waarmee initiatiefnemer EFJ (de Europese Federatie van Journalisten waar ook de AVBB/VVJ deel van uitmaakt) vooral de freelancers een dienst wil bewijzen.

Op deze website zit je een muisklik verwijderd van talloze kwalitatieve **e-learning** projecten rond zoeken op internet, digitale fotografie, een eigen website creëren, maar ook meer algemene journalistieke thema's zoals auteursrechten. Het Reporstage-e project is mee gefinancierd door de Europese Commissie.

En nog Europese fondsen voor journalisten. De Europese Commissie lanceerde op 7 juni de **EU-Persprijs 2005** met als thema 'Voor verscheidenheid, tegen discriminatie'. 25 nationale jury's zullen nationale prijswinnaars selecteren in twee categorieën: woord en beeld. Vervolgens kiest een Europese jury de finalisten die kunnen uitkijken naar een studiereis naar een Europese lidstaat van hun keuze.

Artikelen mogen in alle officiële talen van de Europese Unie worden ingediend. Artikelen en foto's moeten uiterlijk tegen 31 december 2005 worden ingestuurd. Alle info (ook het inschrijvingsformulier) op www.stop-discrimination.info.

Onze gedachten verblijven nog even bij een collega in Griekenland die zich eerstdaags gerechtelijk moet verantwoorden voor een **aprilgrap** in zijn blad. De man had geschreven dat een brug – waarover een hevige maatschappelijke polemiek woedde – was ingestort, quod non. Luidens de aanklacht heeft hij daarmee "valse informatie verspreid en de burgers ten onrechte verontrust".

Als ministers van Buitenlandse Zaken mogen grappen en liegen, waarom journalisten dan eigenlijk een keertje niet ?

Een opvallend kwieke Florence Aubenas en een uiterlijk al even onbeschadigde Hoessein Hanoun zijn op 11 juni vrijgelaten uit hun Iraakse gevangenschap. De Franse journaliste met Belgische roots en haar tolk zaten liefst 157 dagen vast. Over de precieze omstandigheden van de vrijlating is het laatste woord nog niet gevallen, maar dat de Roemeense inlichtingendienst een belangrijke vinger in de pap had staat intussen wel vast. (Foto Samson Thomas/Gamma/PhotoNews)